

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים (קדמא ואזלא) אֵל אַבְרָהָם אֵל יִרְעָה בְּעֵינֶיךָ עַל הַנֶּעַר וְעַל אִמְתְּךָ
כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שְׂרָה שְׂמֵעָה בְּקוֹלָהּ כִּי בִיזְחָק יִקְרָא לָךְ זָרַע. (יג) וְגַם אֶת בֶּן הָאִמָּה לִגְוִי
אֲשִׁימֶנּוּ כִּי זָרַעךָ הוּא (בראשית כא, יב)

רבי משה סופר, חתם סופר, מבאר: "הנה הרע לאברהם גירושי בנו אחר אשר הוא מצחק בע"ז וג"ע אם יגרשו מעל פניו ישאר ברעתו, ואם יקרבונו יחזרוהו בתשובה, ובאמת בסוף נתגדל בבית אברהם כפירש"י בעקידה ושני נעריו עמו¹, ובאמת חזר בתשובה כמבואר [ב"ב ט"ז ע"ב], ע"כ בשעת גירושי הרע לאברהם... והיינו דקאמר הקב"ה לאברהם אל ירע בעיניך שאין הגירושי עולמית שישאר ברשעו לא כן אלא רק כי ביצחק יקרא לך זרע פי' שיקרא ויתפרסם בעולם שיצחק לבדו הוא זרעך ומוחזק בנכסים אז גם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא תחזירוהו לביתך ותשיבהו בתשובה. [תקפ"ה]". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים** (קדמא ואזלא), הטעמים, צורת הלוח וחזור, רמזים שישמעאל מגורש עכשיו, אך עתיד לחזור, הן לבית אברהם, והן לחזור בתשובה.

שלום המאירי

כָּל (תלישא קטנה) אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שְׂרָה שְׂמֵעָה בְּקוֹלָהּ כִּי בִיזְחָק יִקְרָא לָךְ זָרַע (בראשית
כא, יב)

רבי שלמה מאיר פרידמן מבאר² שבמלה כָּל ובטעמה, נרמז יעקב אבינו, כמו שדרשו חז"ל (נדרים דף לא עא) "ביצחק יקרא לך זרע כתיב, והאיכא עשו? ביצחק ולא כל יצחק"³. לכן הטעם על כָּל הוא תלישא קטנה, כי 'תלישא' בגימטריא תשמ"א, ו'יעקוב ישראל' בגימטריא 'קרע שטן' והוא בגימטריא תשכ"ט, ובתוספת י"ב כנגד שבטי י"ה בני יעקב, נגיע לתשמ"א, כמנין 'תלישא'. ותלישא קטנה, רומזת ג"כ ליעקב שהיה הצעיר באבות.

כָּל (תלישא קטנה) אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שְׂרָה שְׂמֵעָה בְּקוֹלָהּ (בראשית כא,
יב)

במסכת בבא מציעא (דף נט עא) דנו חכמים האם על אדם לשמוע בעצת אשתו⁴. ומסיקה הגמ' שיש הבדל בין מילי דשמיא למילי דעלמא. בעינים רוחניים אינו צריך לשמוע בקול אשתו, אך בעינים ארציים, ישמע לעצתה⁵.

¹ בראשית כב, ג: "וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיִּחְבֹּשׁ אֶת חֲמֹר וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ". רש"י: "את שני נעריו - (ב"ר) ישמעאל ואליעזר".

² אשל אברהם עם ליקוטי צבי, רבי שלמה מאיר פרידמן, ברוקלין תשס"ב, חלק א עמ' 99.

³ כלומר האות ב', שכתוב 'ביצחק' ולא 'יצחק', ממעטת את עשו.

⁴ ואמר רב כל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם שנאמר רק לא היה כאחאב וגו'. אמר ליה רב פפא לאב"י והא אמרי אינשי איתתך גוצא גחין ותלחוש לה. לא קשיא הא במילי דעלמא והא במילי דביתא. לישנא אחרינא הא במילי דשמיא והא במילי דעלמא.

⁵ ראה דרך חיים, מהר"ל, אבות א, ה. ראה עוד בניהו בן יהוידע, רבי יוסף חיים מבגדד, על בבא מציעא דף נט עא: "אתתך גוצא גחין ולחוש לה. הא דאומרים לחוש, מפני כי גנאי לאיש שיקח עצה מאשתו בפומבי, לכך אמרו לו לחוש לה בקשת העצה, ואז ודאי גם היא תשיב לך בלחשה, ולכן לא אמרו לו גחין ושמע דבריה, או ושמע עצתה. ואומרים אתתך גוצא נ"ל בס"ד דרך דרש, דידוע הקושיא דמקשים בקראי, דפסוק אחד אומר מצא אשה מצא טוב [משלי י"ט כ"ב]. ופסוק אחד אומר ומוצא מר ממות את האשה [קהלת ז' כ"ו], ומתריצים דהאשה צריכה להיות נכנעת לבעלה, שלא

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ומזכירה הגמ' את הפתגם "איתתך גוצא גחין ותלחוש לה" (רש"י: אשתך קטנה כפוף עצמך ושמע דבריה). ע"כ.

ונרמז בטעמים: כָּל (תלישא קטנה) אֲשֶׁר תֹּאמַר אֶלֶיךָ עֲרָה נְשָׁמָע בְּקִלְגָּהּ, כאן, כשנאמר לשמוע בקול האשה, הטעמים **בתחתית המלים**, כי נרמז בכך שמדובר בענינים ארציים ובעניני הבית. ותלישא **קטנה**, רומזת שישמע את דבריה, בבחינת "איתתך גוצא"- אשתך **קטנה**. אך בפרשת נח (בראשית ז, כב) נמצאות מילים דומות "כָּל אֲשֶׁר", **בטעמים רמים, ומעל המילים**: כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָת-רִיחַ חַיִּים בְּאַפִּיו מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרְבָּהּ מָתוּ. רמז שהשומע לאשתו בענינים רוחניים, עניני נשמת חיים, הנמצאים ברומו של עולם, מסתכן בחייו⁶.

שלום המאירי

וְגַם (מרכא-מארכא) אֵת בֶּן הָאִמָּה לְגִי אֲשִׁימְנֵהוּ כִּי זֶרַעַךְ הוּא (בראשית כא, יג)

רבי אברהם בן הרמב"ם מבאר⁷: "וגם את בן וגו' - רמז להתגלות (דת) האסלאם (דת) המאמינים באחדות הבורא (היוצאים) ממנו וכמה גדולה חכמת מאמרו יתעלה אשימנו לבסוף אחרי התגלות דת ישראל ובשעת החושך להם בסיבת עונותיהם מגיד מראשית אחרית". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְגַם (מרכא-מארכא)**, רמז **לאריכות זמן**, אחרי התגלות דת ישראל.

שלום המאירי

תחשוב עצמה שוה אליו במעלה, אלא תחשיב היא חצי בעלה במעלה, דאם תחשוב עצמה בהשוואה עמו, הרי זו מרה כלענה, דלכך הקב"ה הטיל יו"ד באיש, וה"א באשה, שהיא חצי מספר היו"ד, להורות שצריך שתחשוב עצמה חצי בעלה במעלה, אבל אשה רעה שתחשוב עצמה בהשוואה אינה רואה עצמה בשם אשה, אלא האשה בתוספת ה', כדי להשלים חסרונה להיות שוה עם בעלה, שיש לו אות יוד, ושני ההי"ן הם מספר יו"ד, ולזה אמר ומוצא מר ממות את האשה בתוספת ה', שמשוה עצמה עם בעלה, הנה זאת היא מר ממות, אבל על הרואה עצמה בשם אשה, עליה נאמר מצא אשה דייקא מצא טוב. ובזה פרשתי בס"ד מאמר התנא [אבות פ"א] ואל תרבה שיחה עם האשה, דהיינו עם הרואה עצמה בשם האשה, שתשוה עצמה עמך, אל תרבה שיחה לבקש ממנה עיצה במילי דביתא, אלא התרחק ממנה, ולזה אמר איתתך גוצא, שרואה עצמה היא חצי שלך במעלה, ואינה משווה עצמה עמך, זו היא אשה טובה, גחין ולחוש לה לקבל ממנה עיצה, דעליה נאמר מצא אשה מצא טוב".

⁶ ראה בהערה לעיל את הסברו של **בניהו בן יהוידע**, רבי יוסף חיים מבגדד, לפסוק (קהלת ז, כו) "ומוצא אָני מר ממנות אֵת האִשָּׁה".

⁷ **פירוש רבינו אברהם בן הרמב"ם** על בראשית שמות, מהד' רבי אפרים יהודה בן שרגא ויזנברג, לונדון תשי"ח. המהדיר מעיר שלכאורה אין דעת הרמב"ם באגרת תימן כך, וכתב שם "וביאור הדבר ממה שכתוב ונתתיו לגוי גדול (י"ז כ') אין רצוני לאמר גדול בתורה ובנבואה אלא במנין בלבד וכבר נאמר בעובדי ע"ז גוים גדולים ועצומים". כ"כ מביאים מאגרת תימן: "והרביתי אותו במאד מאד אילו היתה הכוונה בו שיצא ממנו פלוני היה אומר וברכתיו במאד מאד ואז היה אפשר להתלות זה הטוען בחוט של קורי העכביש לומר שעניינו אברכנו להיות מזרעו פלוני, אבל הואיל ואמר במאד מאד אחר שאמר והרביתי יורה הדבר שאינו אלא על דרך ההפלה ברוב המנין". ראה עוד הרמב"ם **הלכות מלכים** יא, ד (מצונזר ברוב המהדורות): "אבל מחשבות בורא עולם אין כח באדם להשיגם כי לא דרכינו דרכיו ולא מחשבותינו מחשבותיו. וכל הדברים האלו של ישוע הנוצרי ושל זה הישמעאלי שעמד אחריו אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את י"י ביחד, שג' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם י"י ולעבדם שכם אחד. כיצד כבר נתמלא העולם כולו מדברי המשיח ומדברי התורה ומדברי המצוות ופשטו דברים אלו באיים רחוקים ובעמים רבים ערלי לב והם נושאים ונותנים בדברים אלו ובמצוות התורה אלו אומרים מצוות אלו אמת היו וכבר בטלו בזמן הזה ולא היו נוהגות לדורות, ואלו אומרים דברים נסתרות יש בהם ואינן כפשוטן וכבר בא משיח ונגלה נסתריהם. וכשיעמוד המלך המשיח באמת ויצליח וירום וינשא מיד הן כולן חוזרין ויודעים ששקר נחלו אבותיהם ושנביאיהם ואבותיהם הטעום".